

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان قاسمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشتریان: ۸۸۹۰۲۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

یکشنبه ۸ مرداد ۱۴۰۲ • ۱۲ محرم ۱۴۴۴ • ۳۰ جولای ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۶۱۳ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۰۱ • اذان مغرب ۱۹:۳۱
اذان صبح فردا ۳:۳۴ • طلوع آفتاب ۵:۱۱

شترت

دیالوگ روز

کارابلانکا - مایکل کورنیز- ۱۹۴۲

ریک (هامفری بوگارت): بهت تبریک می‌کم.

ویکتور لیزلو (پل هنرید): برای چی؟

ریک: برای کاری که انجام می‌دی.

ویکتور لیزلو: من فقط تلاش می‌کنم. ریک: همه ما تلاش می‌کنیم اما تو نوستی موفق بشی!

اتفاق خوانی

جایزه انجمن صنفی روزنامه‌نگاران

رویدادی که باید آن را جدی گرفت

نغمه دانش

سال گذشته وقتی از سوی انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران برای داوری رویداد انتخاب برترین گزارش سال دعوت شدم، یاد ایامی افتادم که نمایشگاه و جشنواره مطبوعات در اوج خود بود و برای ما رسانه‌ای‌ها نیز شرکت و دریافت رتبه از آن باعث افتخار. به این فکر کردم که چقدر این سال‌ها جای یک رقابت حرفه‌ای در فضای رسانه‌ای خالی بوده و حالا که انجمن صنفی دست به کار شده است چه فرصت مغتنمی که من هم سهمی هرچند کوچک در آن داشته باشم و این‌طور شد که در کنار بزرگانی چون علی‌اکبر قاضی‌زاده، لیلی رستگار، رضا غیبشایو و سعید ارکان‌زاده تیر و مراد تابستان ۱۴۰۱ را به خواندن گزارش‌هایی که افشین امیرشاهی دبیر وقت انجمن برایمان می‌فرستاد، گذراندم. حجم بالای آثار رسیده که تا دقیقه ۹۰ هم متوقف نمی‌شد، باعث می‌شد تا دم‌های صبح به خواندن ادامه دهم و چه شب‌های سخت دل‌انگیزی!

از برندگان آن سفتل دو نفرشان امروز در زندان هستند؛ نام‌های آشنای نیلوفر حامدی و الهه محمدی که به‌واسطه کار روزنامه‌نگاری و انجام مأموریت رسانه‌ای نزدیک یک سال است که ت‌ن‌شان پشت میله‌های زندان اسیر است و اندیشه‌شان بیشتر از هر روز آزاد. و چه کسی می‌توانست تصور کند از آن گرماگرم تابستان ۱۴۰۱ تا امروز، جامعه چه چیزها را تجربه می‌کند و هریک از ما کدام سوی این جریان می‌ایستیم.

از همان روزهای داوری و در کپ و گفت‌هایی که داوران و دبیر با همدیگر داشتند، بر شکل‌گیری دبیرخانه دائمی این رویداد تأکید می‌شد و دلایل این پیشنهاد نیز به تفصیل و بارها به دوستان انجمن منتقل شد. عزم انجمن و آقای صیادی دبیر آن رویداد

نیز همین بود اما اتفاقات سال گذشته بر بسیاری از فعالیت‌ها تأثیر گذاشت. همچنین با تغییر هیئت‌مدیره انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران که این‌بار خودم هم عضوی از آن بودم بارها لزوم برگزاری جایزه حرفه‌ای، تخصصی و مستقل در شاخه‌های مختلف روزنامه‌نگاری به بحث گذاشته شد و خوشبختانه همه اعضای هیئت‌مدیره جدید نیز هم‌رای بودند که تجربه دوره اول باید چراغ راه دوره بعدی باشد و استمرار این گفتن‌ها و نشیندن‌ها در نهایت به راه‌اندازی دومین دوره جایزه انجمن صنفی روزنامه‌نگاران این‌بار با دبیری امین شول منجر شد.

سال گذشته جایزه صرفا به گزارش‌های رسانه‌ای اختصاص داشت ولی در گام دوم، گفت‌وگو و چندرسانه‌ای نیز به شاخه‌های این رقابت اضافه شد و در حال حاضر آثار در بخش «گزارش مکتوب»، «مصاحبه و میزگرد مکتوب» و «گزارش و مصاحبه چندرسانه‌ای» پذیرفته و داوری می‌شوند. از منظر هیئت‌مدیره و دبیر جشنواره بسط جایزه در این بخش‌ها نسبت به دوره قبل کمی رو به جلو و متناسب با امکانات و شرایط فعلی انجمن بوده است؛ با علم به اینکه درباره برخی دیگر از شاخه‌های تولید محتوا در رسانه که هریک از جایگاه و اهمیت خاص خود برخوردار هستند، فعلا امکان دریافت آثار و داوری وجود نداشت اما برای اضافه‌شدن آنها در دوره‌های بعد از همین امروز فکر شده است.

به‌هر‌رتیب به دلیل استقلال ذاتی انجمن بهترین فرصت برای همکاران رسانه‌ای فراهم است که در خانه خود حضور یافته و یک رقابت سالم و تخصصی را بدون هیچ نگاه سیاسی و باندي پشت سر بگذارند که البته در این دوره جایزه نیز طبق آمار، تعداد قابل‌توجهی از محتوا دریافت‌شده که نشان از اهمیت جایزه برای فعالان رسانه دارد.

همچنین انتظار می‌رود با داوری علمی و سخت‌گیرانه، خروجی جوایز نیز به گونه‌ای باشد که مطالعه و تحلیل هریک از آثار، برگزیده، کلاس درسی برای کسانی باشد که می‌خواهند با یک گزارش و گفت‌وگوی استاندارد و فرایند تولید آن آشنا شوند. در نهایت امید می‌رود با حمایت جامعه رسانه‌ای و دریافت نقد و نظر‌های منصفانه و پیش‌برنده بتوان زیرساخت‌های این جایزه را استوار بنیان گذاشت تا در استمرار برگزاری به یکی از رقابت‌های معتبر ملی تبدیل شود.

این‌ها همگی در راستای تحقق اهداف و رسالت‌های انجمن است.

نوشته‌های من در این باره در شماره ۴۶۱۳، ۱۲ صفحه

۱۲ محرم ۱۴۴۴ • ۳۰ جولای ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۶۱۳ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۰۱ • اذان مغرب ۱۹:۳۱

اذان صبح فردا ۳:۳۴ • طلوع آفتاب ۵:۱۱

چند سؤال درباره گذشته

علی اصغر سیدآبادی

گسترش دین اسلام در ایران بود. شاید آن روزها که می‌نوشتم، حال و هوایم با حالا فرق داشت، اما یادم هستس که سر دو، سه موضوع چالش داشتم: چگونه امپراتوری به آن بزرگی به دست یک قدرت محلی نوظهور فروپاشید؟ اسلام و بعد شیعه چگونه در ایران فراگیر شد؟ و چیزهایی از این قبیل. البته در پاسخ پرسش‌هایی چنین، پاسخ‌های حاضر و آماده‌ای در کتاب‌هایی بود و کار نوشتن آن کتاب با منابع تا آن روز معتبری که می‌شناختم، راه می‌افتاد. روایتی خطی در کتاب‌ها بود که جنگ را بین اعراب مسلمان و ایرانیان زرتشتی صورت‌بندی می‌کرد و روایت‌های سراسرت دیگری نیز وجود دارد که بسته به گرایش‌ها به ایران باستان یا اسلام، یکی از آنها را انتخاب می‌کنی. برای آدم‌هایی مثل من هم که نگاهی به هر دو دارند، باز راه‌هایی برای نوشتن بود؛ از جمله اینکه این حمله‌ها در زمان خلفای بعد از پیامبرخ داده بود و برخی قیام‌های ایرانیان مثل ابومسلم، راه‌حلی برای کاهش تعارض به دست می‌داد. نوشتن آن کتاب تمام شد و کتاب چاپ شد اما نوشتنش شاخک‌هایم را به این موضوع و دوره‌ای که حالا به آن می‌گویند باستان متأخر و اسلام آغازین و عربستان پیش از اسلام و عربستان آغاز اسلام و ایران دوره اسلامی و رفتار دست‌نشانندگان خلفا حساس کرد. همواره به این فکر می‌کردم و می‌کنم که روزی بنشینم و آن را با حال و هوای حلایم بازنویسم کنم.

در سال‌های اخیر مطالعه منابع غیراسلامی مثل متون مسیحیان سریانی، یهودیان، بوداییان و زرتشتیان در دوره ظهور اسلام مورد توجه قرار گرفته است. مطالعات اخیر نشان می‌دهد که بخش زیادی از ایرانیان هنگام ظهور اسلام -دست‌کم در غرب امپراتوری- مسیحی بودند و به زبان‌های عربی و سریانی سخن می‌گفتند و آنان اولین کسانی بودند که با اعراب مسلمان روبه‌رو شدند و جنگیدند.

مثل کار قبلی که معرفی کردم، با این دوستان هم آشنایی ندارم و تاکنون هیچ‌کدامشان را ندیده‌ام، اما از پایگاهشان در اینترنت و شبکه‌های اجتماعی‌شان بسیار استفاده کرده‌ام. خوبی کارشان این است که گزارش‌ها، مقالات و گفت‌وگوهایشان از نظر زبان و لحن خیلی تخصصی نیست و عموم علاقه‌مندان می‌توانند از آن حوزه را نشانم داد.

یکی از موضوع‌هایی که در سال‌های اخیر بسیار پرسروصدا و البته حائز اهمیت است، کشف تعداد زیادی سنگ‌نوشته مربوط به عربستان پیش از اسلام است که نگاه کلیشه‌ای ما را نسبت به عربستان پیش از اسلام تغییر داده است. البته عربستان سعودی هم‌زمان که برای آینده سرمایه‌گذاری‌های بلندپروازانه‌ای را در سال‌های اخیر شروع کرده است، در کاوش گذشته نیز پروژه‌های زیادی را پیش می‌برد؛ هم در زمینه باستان‌شناسی دوران پیش از تاریخ در عربستان و هم دوران باستان متأخر. یکی از اولین جاهایی که من اطلاعات دقیقی در این زمینه دیدم، در میان کارهای همین مجموعه بود.

تحلیل خوانی

سلامت جسم در گرو سلامت روان

براساس تعریف سازمان بهداشت جهانی، سلامت افراد صرفا شامل سلامتی کامل جسمانی نیست؛ بلکه سلامت روانی، اجتماعی، قابلیت ارتباط هماهنگ با دیگران، تغییر و اصلاح محیط فردی و اجتماعی و حل تضادها به طور منطقی را نیز دربر می‌گیرد و از اهمیت ویژه‌ای هم برخوردار است؛ چراکه اختلالات روان‌پریشکی خلاف بیماری‌های جسمی علاوه بر فرد بیمار، افراد خانواده و جامعه را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد و در صورت عدم درمان، کاهش بازدهی و توانایی نیروی کار و افزایش خودکشی و خودکشت‌های شهری را به دنبال دارد و در نهایت خسارت‌های اقتصادی گسترده‌ای را به دولت‌ها وارد می‌کند.

براساس آخرین غربالگری ملی، ۳۰ درصد از ایرانی‌ها درگیر بیماری‌های اعصاب و روان هستند و ۶۰ درصد نیز از بیماری خود خیز ندارد که این آمارها یکی از بیشترین درصدها در جهان است. همچنین آمار وزارت بهداشت، شمار زان‌ی را که اختلالات روانی دارند بیش از مردان نشان می‌دهد. طبق این آمار، در سال ۱۴۰۰، ۲۳٫۴ درصد از افراد بالغ در ایران دچار یک اختلال روانی بوده‌اند که ۲۷٫۶ درصد آنان را زنان و ۱۹٫۴ درصدشان را مردان تشکیل داده‌اند. اما متأسفانه بیش از ۹۵ درصد بودجه نظام سلامت در کشورمان صرف ارائه خدمات بهداشتی و درمانی با رویکرد سلامت جسم شده و کمتر از پنج درصد از این بودجه، صرف مقوله‌ای به نام سلامت اجتماعی و روان می‌شود.

ازاین‌رو برای اولین‌بار در برنامه ششم توسعه به‌صورت جدی توجه به سلامت اجتماعی

• در اولین فصل از کاوش‌های باستان‌شناسی دانشگاه نیشابور در محوطه باستانی یوسف‌آباد از توابع بخش مرکزی شهرستان فیروزه استان خراسان رضوی آثار معماری و مواد فرهنگی از دوره تاریخی کشف شده است. عکس: مرتضی امین‌الرعایایی، مهر

هنر خوانی

شکستی دیگر برای جنبش می‌تو؟

پس از آنکه دادگاه انگلیس رای بر بی‌گناهی «کوین اسپیسبی» صادر کرد، برخی رسانه‌ها این سؤال را مطرح کردند که آیا این نتیجه شکست دیگری را برای جنبش «می‌تو» رقم زده است؟ این دومین بار است که ادعاها درباره آزار جنسی اثبات نمی‌شود. بار پیش امبر هرد بود که نتوانست اتهاماتش به جانی دپ را ثابت کند. به گزارش یورونیوز، هیئت‌منصفه پس از ۱۲ ساعت و ۲۶ دقیقه مشورت با اکثریت آرا این بازیگر آمریکایی برنده اسکار را از ۹ اتهامی که گفته می‌شد بین سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۳ میلادی مرتکب شده است، تبرئه کرد. در طول این محاکمه چهارهفته‌ای، دادستان‌ها این بازیگر را یک «قادر جنسی» توصیف کرده بودند. او پیش از این در دادگاه نیویورک هم از اتهامات تبرئه شده بود.

***اعتباربازمی‌گردد؟**

کوین اسپیسبی ۶۴ساله با نام کامل خود کوین اسپیسبی فاولر محاکمه شد. او با یادآوری اولین اتهامش در سال ۲۰۱۷ گفت: «دنیا برابرم تیره و تار شد. قبل از اینکه سؤالی از من پرسیده شود یا به این اتهامات پاسخ بدهم، شغل و شهرتم را از دست دادم». او با چهره‌ای اشک‌آلود از هیئت‌منصفه تشکر کرد. او در گفت‌وگویی به ظلم رسانه‌ها اشاره و از حمایت مردم تشکر کرد. او پیش از دادگاه لندن در گفت‌وگویی بیان کرد: «رسانه‌ها می‌خواستند من را هیولا نشان دهند اما از مردم جز محبت ندیدم». این بازیگر به تشریه «سایت» آلمان گفته بود: «زمانه‌ای است که بسیاری از مردم می‌ترسند از من حمایت کنند، من اما می‌دانم آدم‌هایی وجود دارند که به محض تبرئه‌شدنم در لندن حاضر هستند، من را استخدام کنند. به محض اینکه اتفاق افتاد، آماده فراموش‌کردن گذشته می‌شوم». اسپیسبی بازیگر مشهوری است که برای بازی در فیلم‌های مظنونین معمولی وینایی آمریکایی برنده جایزه اسکار شده است. او یک کارنامه طولانی دارد. از سال ۲۰۱۷ او به دلیل اتهام آزار جنسی از فیلم‌ها و سریال‌های هالیوود حذف شد و سؤال این است آیا او به سینما بازمی‌گردد؟ به نظر می‌رسد قرار نیست به این زودی‌ها «اسپیسبی» به هالیوود بازگردد. به گزارش یاهوئیوز چند مدیر استودیو اعلام کرده‌اند «بازگشت کوین اسپیسبی به هالیوود محتمل نیست»؛ البته از نظر آنها دلیل این عدم خوشامدگویی مشکلات حقوقی او نیست. به نظر می‌رسد زمان زیادی لازم است تا هالیوود پذیری افرادی باشد که شهرت خود را از دست داده‌اند.
باین‌حال، پیش‌بینی می‌شود که در کشورهای اروپایی مسیر برای این بازیگران بازتر باشد.

***مقصر چه کسی است؟**

نیویورک‌پست در مقاله‌ای شرایط «کوین اسپیسبی» را بررسی کرده است. در این مقاله این سؤال را مطرح کرده است که اسپیسبی چگونه می‌تواند شهرت خود را بازگرداند؟ معیار عدالت در گذشته این بود که همه افراد بی‌گناه هستند مگر ثابت شود؛ اما شش سال پیش اتفاقی افتاد که همه چیز را تغییر داد. نوبت به ادعاهای در زمینه جنایات جنسی رسید. در اوج جنبش می‌تو، همگان گفتند که باید «زنان را باور کنید» و «همه قربانیان را باور کنید». جوری رفتار می‌شد که انکار هیچ مرد و زنی دروغ نمی‌گوید. شاید دلیل این رفتار، اتهامات جدی علیه هاروی واینستین بود اما قرار نبود همه مردان قدرتمند و شناخته‌شده جنایتکار باشند. اکنون شش سال از زمانی که بازیگر آنتونی رپ یکی از جدی‌ترین اتهامات جنبش می‌تو را مطرح کرد، می‌گذرد. رپ با خبرنگار یک وبلاگ همکاری و ادعا کرد که بیش از ۳۰ سال قبل، زمانی که او ۱۴ساله بود، کوین اسپیسبی با او بدرفتاری کرده است. از آنجایی که او یک قربانی در جنبش می‌تو محسوب می‌شد، بلافاصله مورد توجه قرار گرفت و اسپیسبی از یک بازیگر محبوب هالیوود به یک فرد منحوس تبدیل شد. حتی بیانیه عذرخواهی او سبب شد تا سیل اتهامات دیگری به سوی او سرازیر شود. فیلم‌هایش همه بیگانهی شد و از تئاتر نیز کنار گذاشته شد. او قرار بود یک غرامت ۴۰ میلیون دلاری از اسپیسبی بگیرد! به مدت پنج سال، همه تصور می‌کردند که رپ حقیقت را گفته است، ولی در دادگاه معلوم شد که جزئیات اولیه نادرست یا غیرممکن است. معلوم شد این یک توطئه یا یک خبرنگار بوده است. اما واقعیت این است که چند نفر از کسانی که به‌راحتی اسپیسبی را محکوم کردند از تبرئه‌شدن این بازیگر در دادگاه‌های آمریکا آگاه هستند؟ از اتفاق در لندن هم افتاد و یک بار دیگر هیئت‌منصفه متوجه شد که ادعاها ساختگی است. کسی دلپیش را نمی‌داند؛ شاید به خاطر پول یا شهرت یا انتقام؟ نویسنده مقاله پیشنهاد داده است چند سؤال از خودمان پرسیم: مثلا چرا ما آن قدر مشتاقیم که برای قضاوت عجله کنیم حتی وقتی که قرار است زندگی یک فرد ویران شود؟

چرا داستان‌هایی که برای تخریب اعتبار مردم است، محبوبیت بیشتری نسبت به داستان‌هایی درباره موفقیت دارد؟

چرا یک دروغ کینه‌توزانه بسیار مؤثرتر از یک حقیقت است؟

مطرح شد اما این مفهوم به حوزه بهزیستی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی خلاصه شد؛ و در برنامه هفتم نیز موضوع سلامت روان از اولویت دستور کار خارج شد. فاطمه محمدیپکی، رئیس فراکسیون جمعیت و تحکیم خانواده مجلس می‌گوید: از آنجایی که موضوع سلامت روان در لایحه برنامه هفتم لحاظ نشده بود، در کمیسیون بهداشت درمان یک لایحه به آن الحاق کردیم.

تمامی اینها در حالی است که پیش‌نویس لایحه حمایت از بیماران مبتلا به اختلالات روان که فرایند تدوین آن از سال ۱۳۸۲ آغاز شده و متن آن از سال ۱۳۹۴ بارها تغییر کرده، چهارم آبان سال گذشته از مجلس، به‌دلیل لزوم بازنگری در مفاد لایحه برای رعایت حقوق افراد مشمول و رفع ابهامات پس گرفته شد و همچنان تکلیف آن مشخص نیست. در انتها باید به نقل از صاحب‌نظران تأکید کرد که خدمات اجتماعی و سلامت روان باید در کنار خدمات سلامت جسمی و به شکلی یکپارچه ارائه شود؛ چراکه بدون سلامت روان دستیابی به بخش‌های دیگر سلامت امکان‌پذیر نیست.

در این میان اگر برنامه‌های اعلام‌شده توسط دولت‌ها به درستی اجرا شود، می‌توان به بهبود سلامت اجتماعی مردم نیز امید بست؛ بدون شک مجموعه فاکتورهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و همچنین زیرساخت‌های شهری و زیست‌محیطی و نیز بهداشت عمومی از عوامل اصلی تأمین‌کننده سلامت روانی آحاد جامعه است.